

FOTOGRAFIE - JAREK DOMAŃSKI
SŁOWO - ALINA KULAWIEC

KOLORY NASZEGO MIASTA
BIAŁA PODLASKA

FOTOGRAFIE - JAREK DOMAŃSKI
SŁOWO - ALINA KULAWIEC

KOLORY NASZEGO MIASTA
BIAŁA PODLASKA

Miejska Biblioteka Publiczna
Biała Podlaska

XIV Dom

118955

17.04.071(438) 812(084.1)

XIV C:TC

SŁOWO DO CZYTELNIKI

*„Ach, w tej to Białej przebyłem ja
najlepsze z moich lat dziecinnych,
w niej się moja dusza otworzyła
na świat, tu poczułem raz pierwszy
chętkę do pisania i raz pierwszy
wziąłem pióro w rękę”.*

Józef Ignacy Kraszewski

Serdecznie zapraszamy Państwa do Białej Podlaskiej, grodu jednego z najbardziej znanych i wpływowych rodów Rzeczypospolitej Obojga Narodów – Radziwiłłów. Miasto położone w malowniczej dolinie Krzny zachwyca swoją różnorodnością, w zaułkach wokół rynku przeszłość spotyka się z przyszłością. Zachowany dawny układ architektoniczny dziś odrestaurowanych kamienic i magistratu zaskakuje swoim nietuzinkowym pięknem. Mieszkańcy Białej Podlaskiej otwarci są na wszystko co nowe, a jednocześnie znając swoje korzenie z dumą wspominają kulturę przodków.

Charakter miasta od lat wyznacza jego strategiczne położenie na skrzyżowaniu głównych szlaków europejskich. Dziś, tak jak setki lat temu przebiegają tędy jedne z najważniejszych korytarzy komunikacyjnych Europy, łączących Wschód z Zachodem.

Życzę Państwu miłego pobytu w naszym mieście, mam nadzieję, że jego niepowtarzalny charakter zapewni Państwu niezapomniane wrażenia i zachęci do częstszych odwiedzin Białej Podlaskiej.

We would like to invite you to Biała Podlaska, a former seat of the Radziwiłł family, one of the greatest and most influential families in the Polish-Lithuanian Commonwealth. Situated in a picturesque valley of the Krzna River, the town delights visitors with its diversity. It is a place where the past meets the present. The preserved architectural layout of the restored tenements and town hall amazes with its exceptional beauty. The inhabitants of Biała Podlaska are open to new experiences, being at the same time proud of their roots and their ancestors' culture.

For ages the character of the town has been determined by its strategic position at the crossroads of the main European routes. It is also today that the main European communication routes intersect here joining the West with the East.

We hope you enjoy your visit in our town, and its unique atmosphere will encourage you to visit Biała Podlaska more often in the future.

PREZYDENT MIASTA

SŁOWO DO CZYTELNIKA

Przekazujemy do rąk Czytelnika autorskie wydawnictwo albumowe o Białej Podlaskiej. Zebrane zdjęcia pochodzą z ostatnich dziesięciu lat – są efektem trwającej nieprzerwanie pracy fotograficznej. Prezentowane fotografie powstawały podczas licznych spacerów z aparatem w rękę o różnych porach roku, różnych porach dnia. Celem tych penetracji było wyszukiwanie ciekawych miejsc o niepowtarzalnym klimacie, pokazanie ich w nietypowych ujęciach – by w konsekwencji utrwalić charakter naszego miasta. Niektóre, uchwycone okiem obiektywu zakątki, zmieniły już swój wygląd – rozebrano niektóre drewniane domy, wycięto stare drzewa, odnowiono elewacje – zdjęcia tych zaułków zaczęły pełnić funkcję dokumentującą.

Fotografie w albumie nie są ułożone w porządku chronologicznym – dobór prac był podyktowany względami estetycznymi. Wydawnictwo niniejsze może pełnić funkcję przewodnika po ciekawych zakątkach Białej Podlaskiej.

Fotografowanie jest moją pasją i drogą życia. Proces fotograficzny nie jest dla mnie reprodukowaniem rzeczywistości – w swojej pracy wykorzystuję też w pełni możliwości kreacyjne, jakie dają m.in. znane mi techniki kompozycyjne oraz graficzne programy komputerowe. Tworzę swój autorski świat, świat wiary w wolność własnych wizji. Miasto potraktowałem jako źródło inspiracji dla moich fotograficznych poszukiwań.

Chciałbym serdecznie podziękować wszystkim osobom, instytucjom oraz firmom, które przyczyniły się do powstania albumu – wykazały zrozumienie w trakcie realizacji kolejnych etapów wydawnictwa.

Za pomoc i dobre słowo – dziękuję.

Jarosław Domański

Wielogodzinne wędrówki, mające na celu fotografowanie miasta, w czasie których wykorzystuje się wiedzę, wykształcenie, najnowsze osiągnięcia techniki oraz intuicję – są nagradzane czymś, na pozór bardzo prostym – uzyskanym obrazem. Obraz ten jednak jest czasami tak niepowtarzalny, że trud całego procesu twórczego się opłaca. Uzyskany efekt jest jeszcze bardziej pełny, jeśli w tworzenie wkłada się serce. Fotografowanie scenerii miejskiej jest doświadczeniem niezwykle interesującym, ulica bowiem zmienia się bardzo szybko. Przechodnie spieszą się do swoich spraw codziennych – chodnik po chwili zapełnia się innymi ludźmi. Zmienia się też architektura – budynki są poddawane renowacji oraz modernizacji. „Wszystko płynie...”

Zdjęcia Jarka są niezwykle „malarzkie”, prowokują do uważnego patrzenia i refleksji. Niektóre mogą być dokumentem, zawierającym konkretną informację, rejestrują jednocześnie pewien wycinek czasu i przestrzeni.

Jest jakaś magia w ogromnych możliwościach fotografii, która daje szansę zatrzymania w kadrze sytuacji, ruchu, obrazu, który w następnej sekundzie wygląda już inaczej. Pobudza też wyobraźnię, „wyostrza” wrażliwość.

Opisywanie zdjęć jest przyjemnością a zarazem wyzwaniem. Przyjemnością, gdyż łatwo jest nazywać piękno świata, wyzwaniem, gdyż trudno jest określić słowem ulotność zatrzymanej w kadrze chwili.

Podpisy umieszczone obok poszczególnych prac zawierają zwięzłą informację historyczną o konkretnych obiektach oraz krótką notę liryczną. Obraz w niniejszym albumie, jak i słowo, są wyrazem sentymentalnego stosunku autorów do miejsca swojego zamieszkania.

Alina Kulawiec

FOREWORD

We would like to offer this original photographic album about Biała Podlaska for the reader's consideration. Taken during the last ten years, the collected photographs are the effect of the photographers' constant work. The collection of the photographs presented here was inspired by numerous walks with a camera at different times of year and day. The purpose of these excursions was to find interesting places with unique atmosphere, to depict them from unfamiliar perspectives so as to, in consequence, preserve the character of our town. Some of the captured nooks have changed their appearance already – some of the houses have been pulled down, old trees have been cut down, elevations have been renovated. Hence the pictures of these spots have started to be of documentary importance.

The photographs are not laid out chronologically. The works were selected according to aesthetic considerations. The following publication may serve as a book guide to the attractive places of Biała Podlaska.

Photography is my passion and my lifestyle. The process of photography means more than reproducing reality for me. When working, I take advantage of the creative possibilities of various composition techniques as well as graphic computer programs. I create my own world, a world of belief in the freedom of expression. I treated the town as a source of inspiration to my photographic explorations.

I would like to thank all the people, institutions and firms that contributed to the publication of this album showing understanding during the successive stages of the publication.

Jarosław Domański

Long walks with the aim of photographing the town during which you take advantage of your knowledge, education, latest scientific inventions or intuition are rewarded with something seemingly simple – an image received. However, the image is sometimes so unique that the hardships of the whole creative process are worth the cost. The effect is even more dramatic when you put your heart and soul in it. It is a fascinating experience to photograph the town scenery as the streets change quickly. Passers-by hurry to cope with their everyday matters and after a moment the street is filled with different people. Buildings change as well. They are renovated and modernized. "Everything flows..."

Jarek's photographs are remarkably picturesque and encourage closer examination and deeper reflection. Some of them may be documents which contain particular information and record fragments of time and space at the same time.

Photography can give you magical possibilities of freezing a scene, a movement, an image that looks different a moment later. It inspires our imagination, sharpens the senses.

Describing the pictures is not only a pleasure but also a challenge. It is a pleasure to name the beauty of the world but it is a challenge to describe the transience of a frozen moment.

The captions under particular works contain concise historical information and a brief lyrical note. The images as well as words included in this album show the authors' sentimental attitude to their hometown.

Alina Kulawiec

Str. 7 Plac Wolności od strony wschodniej. Odnowione kamieniczki mienią się wesołymi kolorami.

Str. 9 „Deptak” przy ulicy Brzeskiej jest ulubionym miejscem spacerów Białczan. W ciągu dnia pełni rolę centrum handlowego, tętni życiem, wieczorem – przycicha...

p. 7. Plac Wolności (Liberty Square) seen from the eastern side. Renovated tenements glitter in bright colours.

p. 9. The promenade in Brzeska Street is the favourite walking place of Biała's dwellers. During the day it turns into a vibrant shopping centre, in the evening it becomes peaceful and quiet.

Rzeka Krzna zalała łąki. „Za wodą” – daleka perspektywa miejska.

The Krzna River has flooded adjacent meadows. Behind the water – a vista of the town.

BIAŁA PODLASKA

Stolica Południowego Podlasia – miasto leżące w środkowo-wschodniej części Polski, na obszarach międzyrzecza Krzny i Bugu.

Biała Podlaska i okoliczne tereny mają niezwykle interesującą historię – stały się rubieżą przenikania narodów, kultur i religii. Biała jako osada istniała już w końcu XV wieku. Pierwsze historyczne wzmianki pochodzą z 1481 roku. Jej właścicielami byli wówczas Illiniczowie.

W drugiej połowie XVI wieku przeszła ona we władanie Radziwiłłów – i przez okres dwóch i pół wieku była dziedziczną posiadłością tego rodu. Okres ten charakteryzuje się szybkim rozwojem miasta, które nazwano Białą Książęcą lub Białą Radziwiłłowską.

W 1622 roku Radziwiłłowie rozpoczęli budowę zamku, kontynuowano ją przez cały XVII wiek. Doprowadziło to do powstania szeregu budowli, tworzących okazały zespół architektoniczny. Do naszych czasów zachowały się: zespół wjazdowy z wieżą oraz piękną bramą, która ma formę łuku triumfalnego, oficyny otaczające parady dziedziniec, wieżyczka, kaplica zamkowa, staroholenderskie fortyfikacje oraz obiekty sakralne.

Niezwykle ważnym wydarzeniem w życiu miasta było założenie w 1628 roku szkoły średniej tzw. Akademii Bialskiej. Powstała ona dzięki zabiegom kanonika i oficjała brzeskiego, proboszcza bialskiego, Krzysztofa Wilskiego-Ciborowicza. W 1633 roku Akademia Bialska przyjęła status kolonii Akademii Krakowskiej. Stała się poważnym ośrodkiem naukowym, miała duży wpływ na rozwój intelektualny mieszkańców. Uczniem Akademii był m. in. pisarz i publicysta Józef Ignacy Kraszewski.

W XVII wieku Biała zyskała szereg przywilejów, otrzymała herb. Jej harmonijny rozwój zakłócił jednak najazd szwedzki. W 1706 roku wojska Karola XVII spustoszyły dużą część zabudowy. Po trzecim rozbiórze Polski, Białą i okolice aż do Bugu zajęli Austriacy. W 1809 roku opuściły miasto władze austriackie i weszła ona w skład Księstwa Warszawskiego. W 1812 roku Biała zajęta została przez wojska rosyjskie. W 1837 roku miasto znalazło się w guberni siedleckiej i wówczas zaczęto je nazywać Białą Podlaską. W 1867 roku Biała Podlaska otrzymała połączenie kolejowe z Warszawą.

W okresie międzywojennym miasto zaczęło rozwijać się gospodarczo. W 1923 roku powstała Podlaska Wytwórnia Samolotów oraz liczne obiekty publiczne, komunalne i oświatowe. Funkcjonowało wówczas Gimnazjum Męskie im. Józefa Ignacego Kraszewskiego, Gimnazjum Żeńskie im. Emilii Plater, Szkoła Handlowa, Technikum Mechaniczne dla pracowników Podlaskiej Wytwórni Samolotów. W późniejszym okresie utworzono Zespół Szkół Ekonomicznych, Zespół Szkół Mechanicznych, Zespół Szkół Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy. W latach 60-tych istniała Wyższa Szkoła Nauczycielska jako Filia UMCS.

Od 1809 roku do 1975 Biała Podlaska była miastem powiatowym. W 1975 roku stała się stolicą województwa białkopodlaskiego. Powstały nowe osiedla, unowocześniony został układ przestrzenny, rozbudowano infrastrukturę sanitarną, ciepłowniczą i telekomunikacyjną, miasto radykalnie zmieniło swoje oblicze.

Obecnie Biała Podlaska i okoliczne tereny wchodzi w skład województwa lubelskiego. Liczy ok. 58 tys. mieszkańców, ciągle się rozwija i zmienia swój wygląd. Powstają nowe szkoły na poziomie podstawowym, średnim i wyższym. Niewątpliwie atuty naszego regionu to: korzystny mikroklimat, dobra lokalizacja geograficzna, przy równoczesnym prężnym rozwoju placówek gospodarczych, oświatowych i kulturalnych.

BIAŁA PODLASKA

The capital of Southern Podlasie – a town situated in the central east of Poland, between the Bug and Krzna rivers.

Biała Podlaska and the surrounding area have a fascinating history; they have become the frontier of interpenetrating nations, cultures and religions. As a settlement, Biała was established at the end of the 15th century. The first documentary evidence marking the beginning of the town's history comes from 1481. The Illinicz family owned Biała at that time. In the second half of the 16th century the town was taken over by the Radziwiłł family and for the period of two centuries and a half it was a hereditary estate of the family. This period of history is marked with the rapid development of the town, which was known as Biała Książęca or Biała Radziwiłłowska.

In 1622, the Radziwiłłs started the erection of a castle which was not finished until the end of the 17th century. As a result, an impressive architectural complex was created. The following castle buildings have been preserved: entrance complex with a tower and a beautiful gate in the shape of a triumphal arch, side annexes surrounding a parade courtyard, a turret, a castle chapel, Old Dutch fortifications and sacred buildings.

The foundation of Biała Academy in 1628 was a significant event in the town's history. It was created owing to the efforts of Krzysztof Wilski-Ciborowicz, a canon and a surrogate of Brest. In 1633, Biała Academy received the status of Cracow Academy's affiliate. It became a serious educational centre and greatly influenced the intellectual development of the town's dwellers. One of the students of the Academy was Józef Ignacy Kraszewski, a writer and a columnist.

In the 17th century Biała gained a number of privileges and the coat of arms. The town's balanced development was interrupted by the Swedish invasion. In 1706 the troops of Charles XVII ravaged the greater part of the town's buildings. After the third partition of Poland, Biała and the surrounding areas reaching the Bug River were occupied by the Austrians. In 1809, Austrian authorities left the town and it became a part of the Duchy of Warsaw. In 1812, Biała was taken over by the Russian troops. In 1837 the town was included in Siedlce Province and was given the name of Biała Podlaska. In 1867, a rail link with Warsaw was built.

During the interwar period the town's economic development accelerated. In 1923, the Aircraft Factory was founded as well as numerous public, council and educational facilities. Józef Ignacy Kraszewski Secondary School for boys, Emilia Plater Secondary School for girls, Business School, Mechanical College for the workers of the Aircraft Factory existed at that time. Later Secondary School of Economics, Secondary School of Mechanical Engineering, and School of Central Union of Workers' Cooperative were founded. In 1960s, Teachers College was created as a branch of Maria Curie-Skłodowska University.

From 1809 to 1975, Biała Podlaska was a county town. In 1975, it became the capital of Białkopodlaskie Voivodship. New housing estates were built, the layout was modernized, sanitary, heating, and telecommunications infrastructure was developed, the town changed its image completely.

At present, Biała Podlaska and the surrounding areas are a part of Lubelskie Voivodship. With the population of 58,000 inhabitants, the town is constantly developing and changing its appearance. New primary, secondary as well as higher schools are being created. The advantages of our region include beneficial microclimate, advantageous geographical location as well as rapid development of economic, educational and cultural institutions.

Pomnik patrona Białej Podlaskiej św. Michała Archaniola powstał wg projektu T. Ulatowskiego z inicjatywy ks. R. Soszyńskiego w 1981 r. Archanioł trzyma w rękach wagę i miecz, depta smoka. Patrząc na spokojne oblicze świętego mamy uczucie, iż nieustannie nad nami czuwa. Może tak naprawdę jest? W herbie naszego miasta gości przecież od 1621 roku.

The monument of St. Michael Archangel, the town's patron, was designed by T. Ulatowski and created on the initiative of Rev. R. Soszyński in 1981. Holding scales and a sword in his hands, the Archangel is treading on a dragon. Looking at the peaceful face of the saint, we get the impression that he is watching over us. Maybe he really is? After all, his image has been present on Biała's coat of arms since 1621.

W południowo - zachodniej części rynku w I poł. XIX w. powstał ratusz, później magistrat. Obecnie w tym miejscu znajduje się siedziba Urzędu Miasta Biała Podlaska. Na pierwszym planie skwer Plac Wolności.

The town hall was built in the first half of the 19th century in the south-western part of the square. At present, it is the seat of the municipal authorities. In the foreground – Plac Wolności.

Kościół farny p.w. św. Anny – najstarsza świątynia w naszym mieście. Budowany na przełomie XVI i XVII w., rozbudowywany w XVII i XVIII w.

St. Anna's Church is the oldest temple in the town. Built at the turn of the 17th century, the church was extended in the 17th and 18th centuries.

Centrum naszego miasta charakteryzuje geometryczna zabudowa. Rynek ma kształt kwadratu, większość ulic przecina się pod kątem prostym.

Geometric layout marks the town centre, which has the shape of a square. Most of the streets cross at the right angle.

Z lotu ptaka widać całą gamę jesiennych barw Parku Radziwiłłowskiego. W centrum – wieża z zespołu zamkowego Radziwiłłów.

An aerial view of the Radziwiłł Park shows the whole range of autumn colours. In the middle – the tower of the Radziwiłł Castle Complex.

Str. 18-19. Centralnym punktem miasta jest rynek, od 1919 r. noszący nazwę Placu Wolności. Plac rynkowy został wytyczony w XVI w., obecny jego kształt architektoniczny pochodzi z XVIII i XIX w. Dzisiaj, wyremontowany, jest miejscem spotkań Białczan, odbywają się tutaj liczne imprezy. Fontanna stanowi nie tylko element dekoracyjny rynku – czasami jest ławeczką, brodzikiem, przystankiem dla spacerowiczów, a dla przyjezdnych – ciekawym tłem do zdjęć.

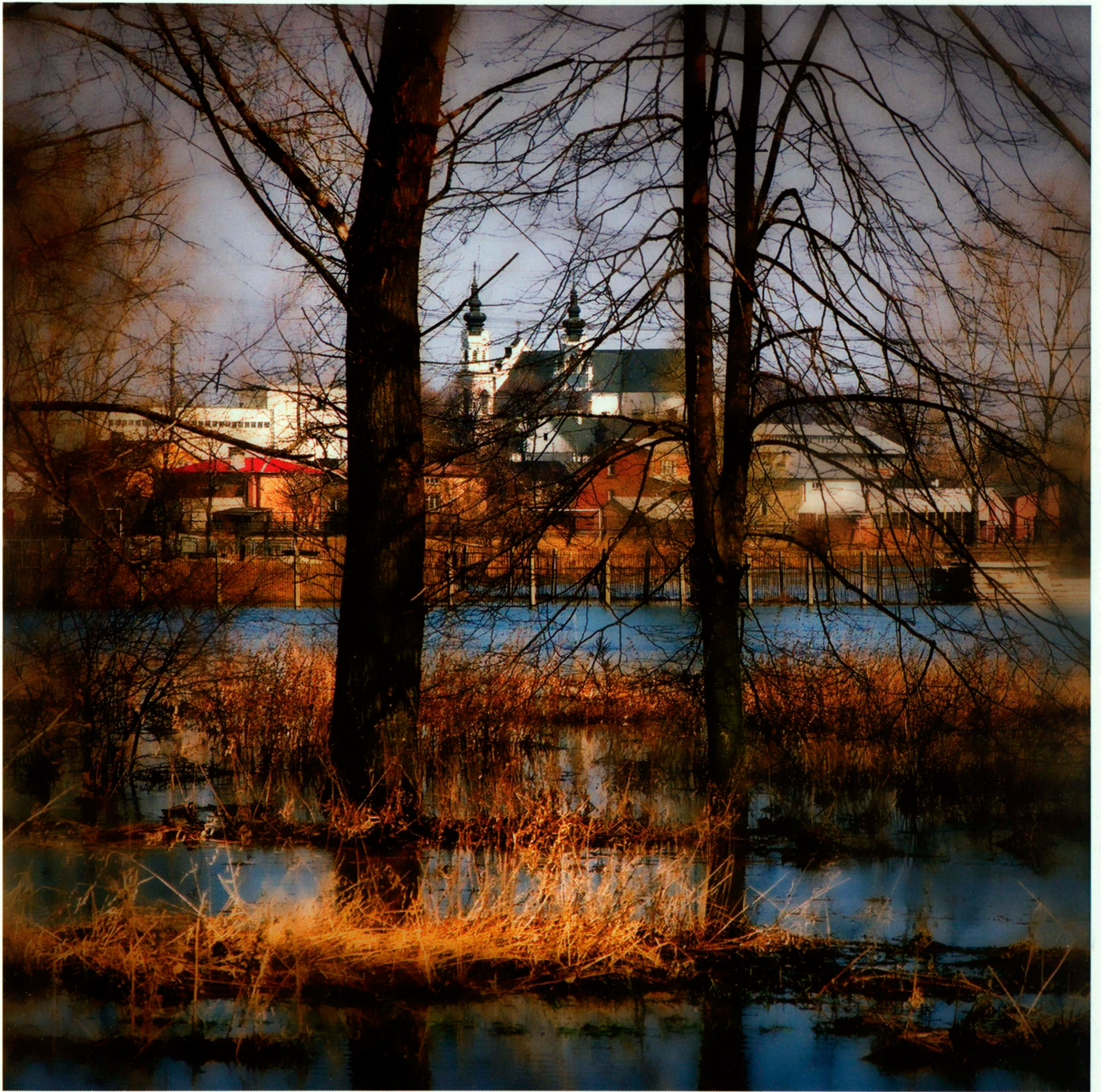
Str. 21. Rzeka Krzna dzieli Białą Podlaskę na dwie części.

p. 18-19. Market square, called Liberty Square since 1919, is the central point of the town. The square was delineated in the 16th century; its present architectural shape comes from the 18th and 19th centuries. Nowadays completely renovated, it is a place where Biała's inhabitants meet and take part in numerous cultural events. The fountain is not only an ornamental element; it often becomes a bench, a paddling pool, a stop for strollers, or for visitors - an interesting background to take a photo.

p. 21. The Krzna River divides Biała Podlaska into two parts.

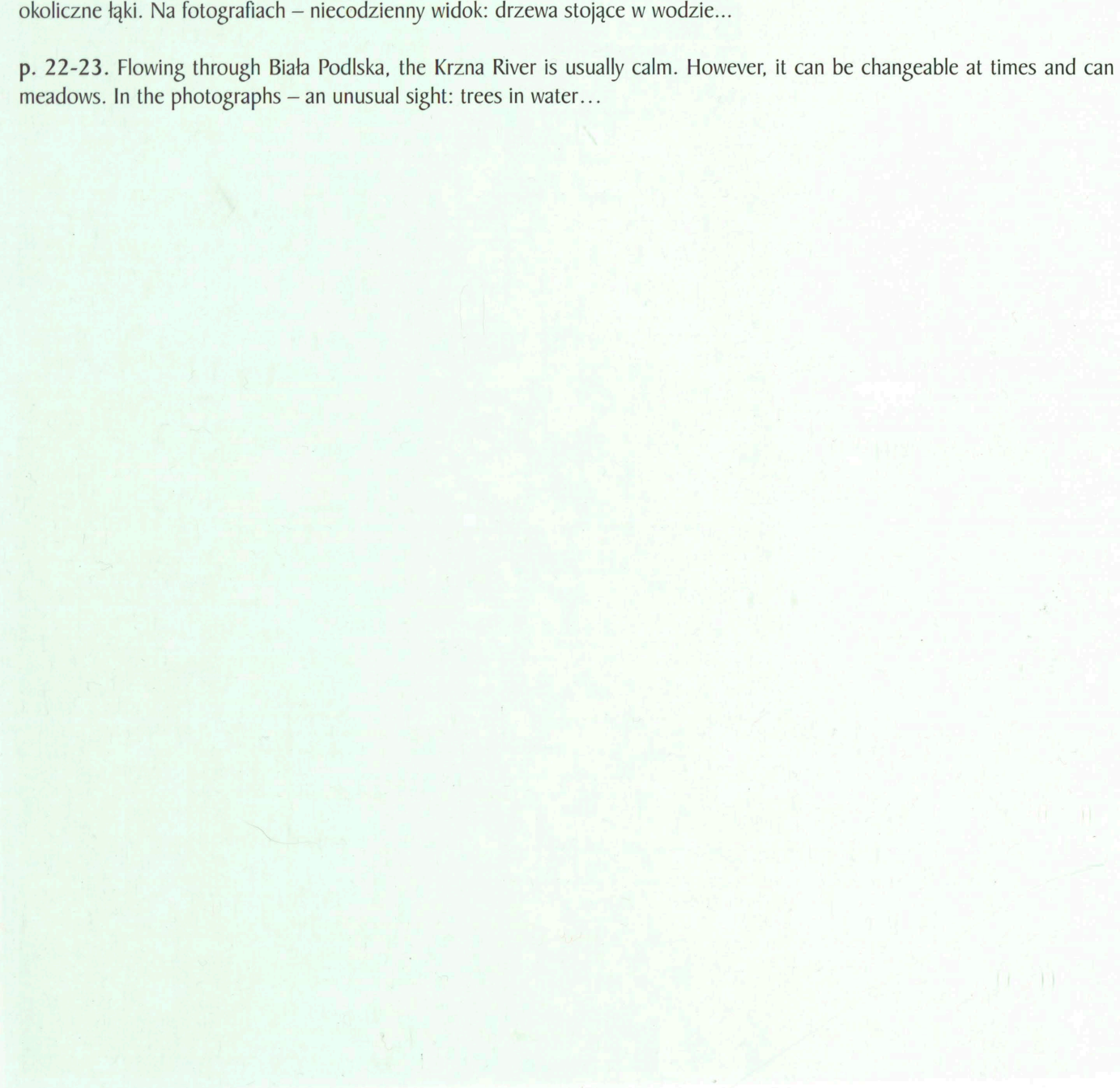

Str. 22-23. Rzeka Krzna, przepływająca przez Białą Podlaskę jest zazwyczaj spokojna. Czasami bywa jednak kapryśna i zalewa obficie okoliczne łąki. Na fotografiach – niecodzienny widok: drzewa stojące w wodzie...

p. 22-23. Flowing through Biała Podlaska, the Krzna River is usually calm. However, it can be changeable at times and can flood adjacent meadows. In the photographs – an unusual sight: trees in water...

Kościół p.w. św. Antoniego ufundował w 1671 r. Michał Kazimierz Radziwiłł wraz z żoną Katarzyną, siostrą króla Jana III Sobieskiego dla zakonu oo. Reformatów. Pierwotnie drewniany, murowany powstał w latach 1673-1687. Zbudowany w stylu barokowym. Kiedy wylewa Krzna – przegląda się w wodzie niczym w lustrze. Na fotografii – bryła kościoła od strony wschodniej.

St. Anthony's Church was founded for the Order of the Reformati in 1671 by Michał Kazimierz Radziwiłł and his wife Katarzyna, the sister of the king Jan III Sobieski. Originally wooden, it was turned into brick in 1673-1687. When the river overflows its banks, this baroque building admires its reflection in water as if in the mirror. In the photograph – the church seen from its eastern side.

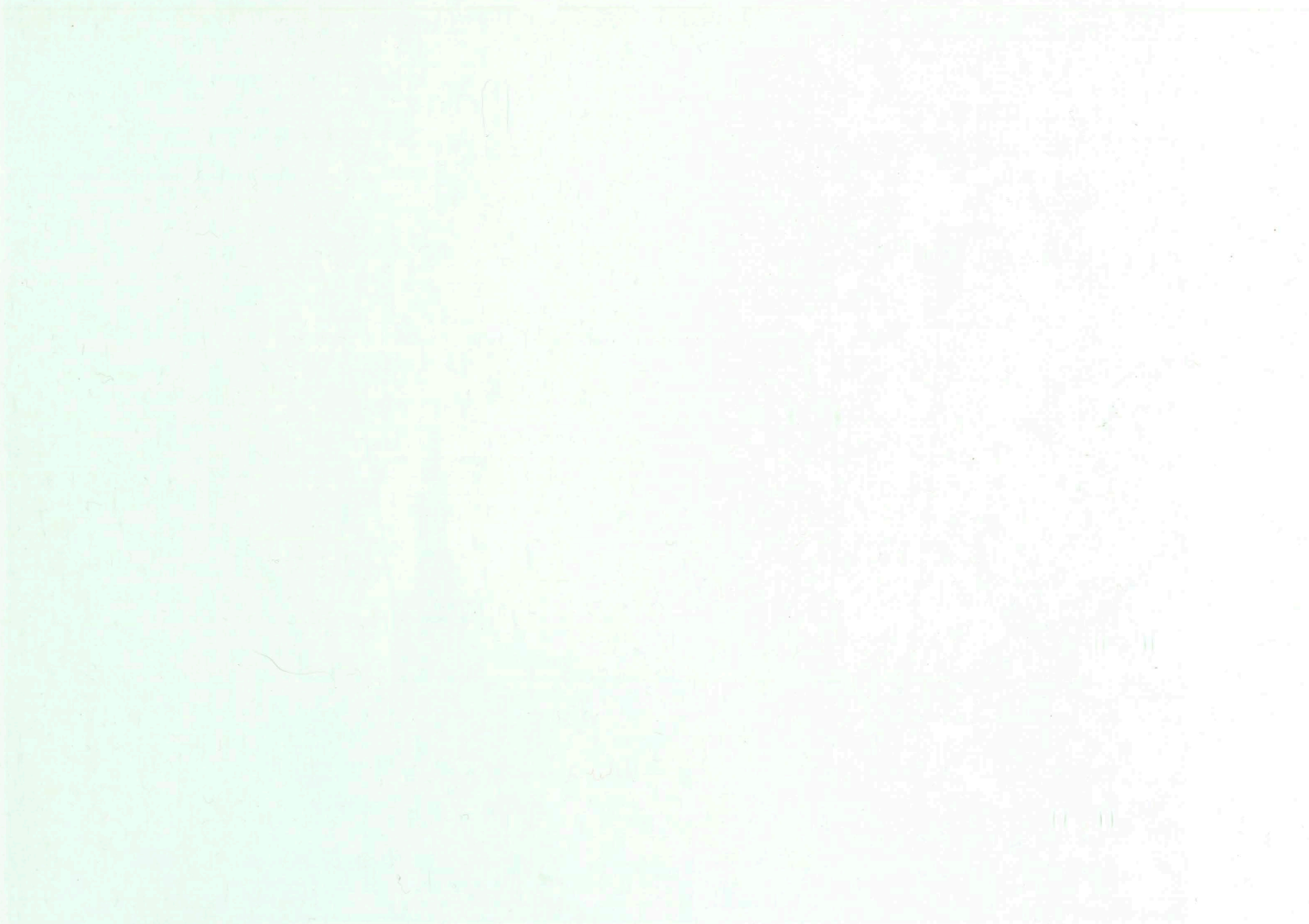

Str. 26. Duży obszar między Aleją Tysiąclecia a ulicą Narutowicza zajmują łąki. Wiosną trawy zakwitają, falują na wietrze i pachną.

p. 26. A large area between Tysiąclecia Avenue and Narutowicza Street is covered by meadows. In spring the grasses bloom, sway in the wind and smell nice.

Str. 29. Kościół parafialny p.w. św. Anny z końca XVI w. Powstał w miejscu pierwotnie wzniesionego w 1525 r. drewnianego kościoła, ufundowanego przez Grzegorza Iwanowicza Illinicza. Budowę murowanego rozpoczęto w 1572 r. z przeznaczeniem na zbiór ariański. Kolejnymi fundatorami byli przedstawiciele rodu Radziwiłłów. Uważany jest za jeden z cenniejszych zabytków architektury sakralnej na Lubelszczyźnie. Na fotografii: widok na fasadę kościoła od strony Parku Radziwiłłów.

p. 29. St. Anna's Parish Church from the end of the 17th century. It was built in the place of a wooden church that was founded by Grzegorz Iwanowicz Illinicz in 1525. The erection of the stone church began in 1572 and it was intended for the Arians. The members of the Radziwiłł family were the next founders of the temple, which is considered to be one of the most precious architectural monuments of Lubelszczyzna. In the photograph – a view on the façade of the church as seen from the Radziwiłł Park.

Ozdobna brama prowadzi nas na dziedziniec kościoła
p.w. św. Anny. Czas na skupienie...

The ornamental gate leads to the courtyard of St. An-
na's Church. It's time for a prayer...

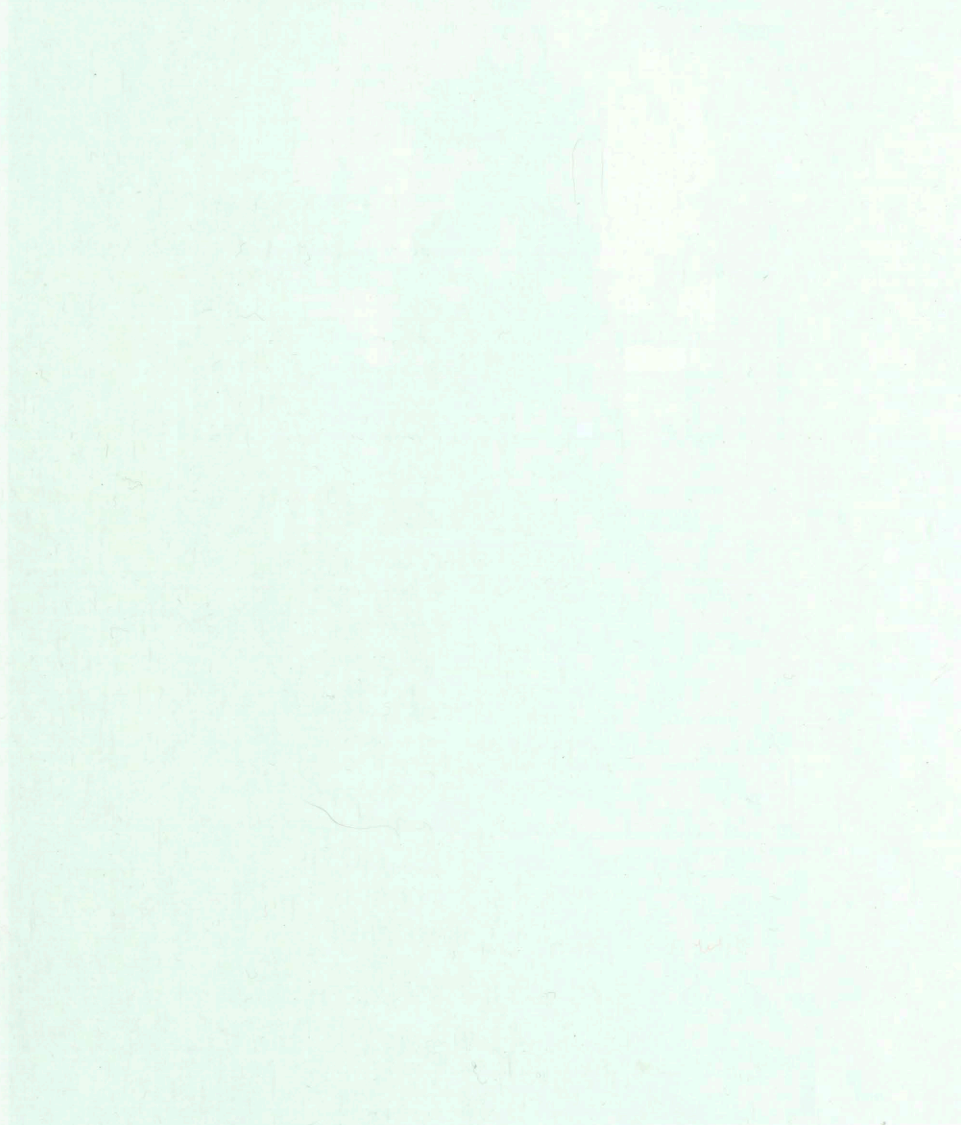
Wnętrze kościoła p.w. św. Anny zachwyca wystrojem. Barokowy ołtarz główny pochodzi z I poł. XVIII w. W centralnym punkcie umieszczono obraz Ofiarowanie Marii. Obok stoją drewniane figury św. Piotra i Pawła. W zwieńczeniu – barokowy wizerunek św. Anny. Świątynia ma w swoim charakterze niezwykle urok wieków minionych – echo czasu bezpowrotnie przeszłego...

The inside of St. Anna's Church is impressive. The baroque high altar comes from the first half of the 18th century. The painting "The Sacrifice of St. Mary" was placed in the central point of the church and the wooden figures of St. Peter and St. Paul can be found at its both sides. At the finial, there is an image of St. Anna. The temple's character reflects the charm of bygone centuries – the echo of the irretrievably lost time...

Str. 33. Kaplica p.n., p.w. św. Jana Kantego (tzw. Radziwiłłowska) została dobudowana do kościoła p.w. św. Anny przed 1719 rokiem. Ufundował ją Karol Stanisław Radziwiłł. Bogatą dekorację stiukową wykonał Francesco Maino. Na fotografii – fragment dekoracji, umieszczonej na kopulastym sklepieniu kaplicy. Malowidło przedstawia dusze czyścicowe. Po stronie lewej artysta namalował wschodzące słońce, w tle zaś, antyczne ruiny.

p. 33. The Chapel of St. Jan Kanty was built on to St. Anna's Church before 1719. It was founded by Karol Stanisław Radziwiłł. Rich baroque stucco work of the chapel was made by Francesco Maino. In the photograph – a fragment of the ornamentation, placed on a domed vault of the chapel. The painting depicts purgatory souls. The rising sun is painted on the left and the antique ruins in the background.

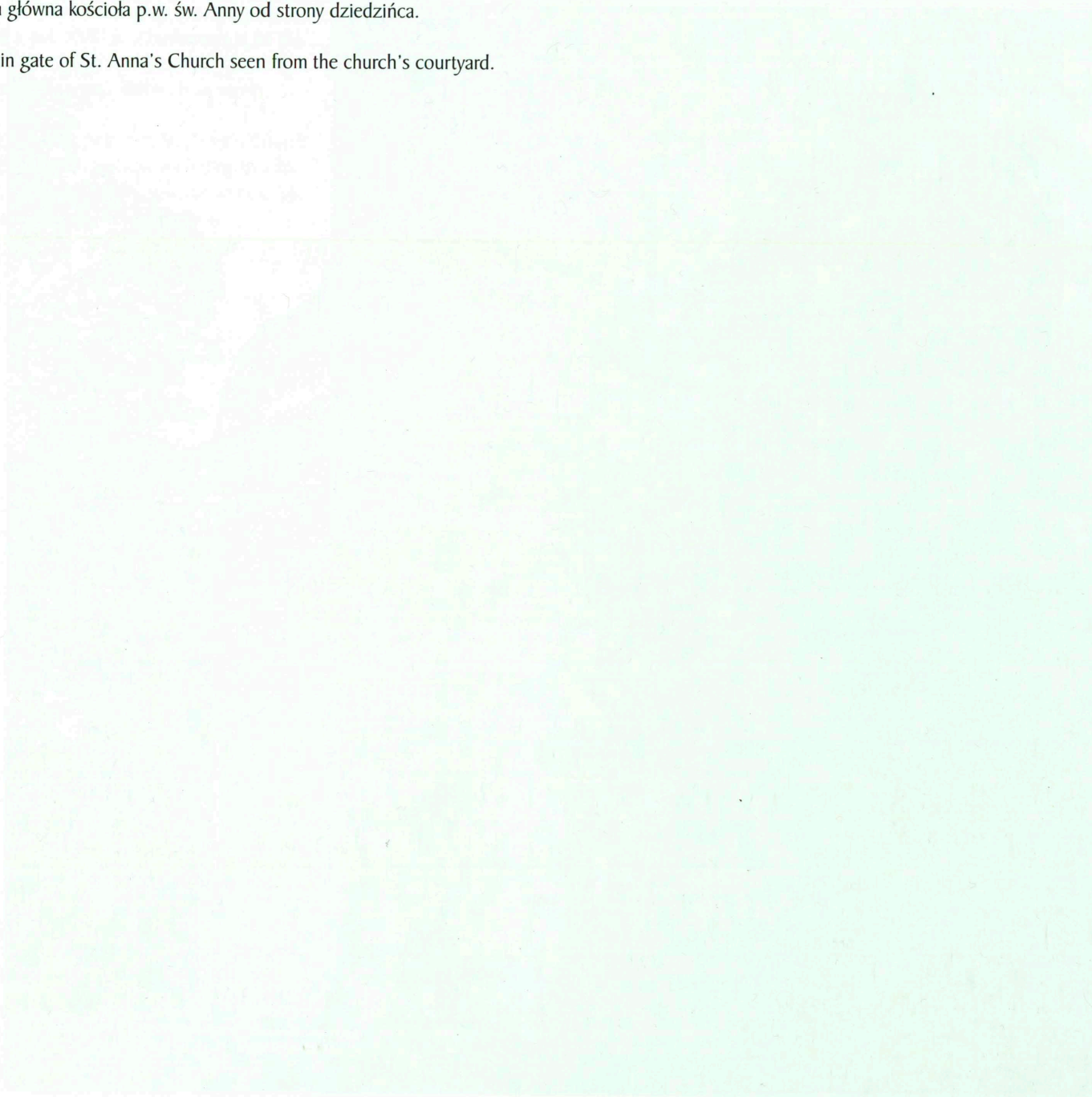

Fragment wnętrza kościoła p.w. św. Anny. Barokowa ambona pochodzi z XVIII w. Jej ośmioboczny kosz jest wsparty na konsoli. Widnieją na niej cztery rzeźby puttów. Nad drzwiami umieszczono obramienie z wici roślinnej z motywem winorośli oraz rogów obfitości. Wyposażenie kościoła charakteryzuje się niezwykłym artyzmem wykonania, sprzyja refleksji i skupieniu.

A fragment of the inside of St. Anna's Church. A baroque pulpit comes from the 18th century. Its octagonal basket is supported by a console with four sculptures of putti. Above the door, the frame of twisted vine and the horns of plenty is situated. The church's interior design impresses with its artistry and encourages deep reflection as well as prayer.

Str. 36. Brama główna kościoła p.w. Anny od strony dziedzińca.

p. 36. The main gate of St. Anna's Church seen from the church's courtyard.

Barokowa brama – dzwonnica przy kościele p.w. św. Anny. Pochodzi z poł. XVIII w. Zbudowano ją na planie prostokąta. Posiada trzy wysokie arkady zamknięte półkoliście. Dzwony wzywają wiernych na mszę.

The baroque gate – the belfry of St. Anna's Church comes from the 18th century. Built according to a rectangular pattern, it has three semicircular arches. The bells summon the congregation to the mass.

Wikarówka. Zbudowana ok. 1809 r. w stylu klasycystycznym, drewniana. Restaurowana w latach 1982-84. Ten parterowy budynek posiada ganek od frontu wyposażony w trójkątny, ozdobnie szalowany szczyt. Całości dopełnia czterospadowy dach kryty gontem. Jest to pełen uroku, dobrze zachowany zabytek. Znajduje się w sąsiedztwie kościoła p.w. św. Anny.

The curacy. Built around 1809, in the classicistic style, wooden, renovated in 1982-84. This single-storey building has a porch with a triangular gable covered in clapboards and a quadripartite shingled roof. This full of charm, well-preserved monument is situated nearby St. Anna's Church.

Wikarówka od strony południowo-zachodniej.

The curacy seen from the south-west.

Pomnik Józefa Ignacego Kraszewskiego wzniesiony w sąsiedztwie Liceum Ogólnokształcącego – dawnej Akademii Białskiej, w której pisarz w latach 1822-1826 pobierał nauki. Pomnik powstał w 1928 r. z okazji jubileuszu 300-lecia tejże szkoły. Brązowe popiersie przypomina nam o bliskich związkach znanego literata z Białą Podlaską.

The monument of Józef Ignacy Kraszewski situated next to J. I. Kraszewski Secondary School, former Biała Academy, where the writer used to study during the years 1822-1826. The monument was erected on the 300th anniversary of Biała Academy's foundation. This bronze bust reminds us of the writer's close relations with Biała Podlaska.

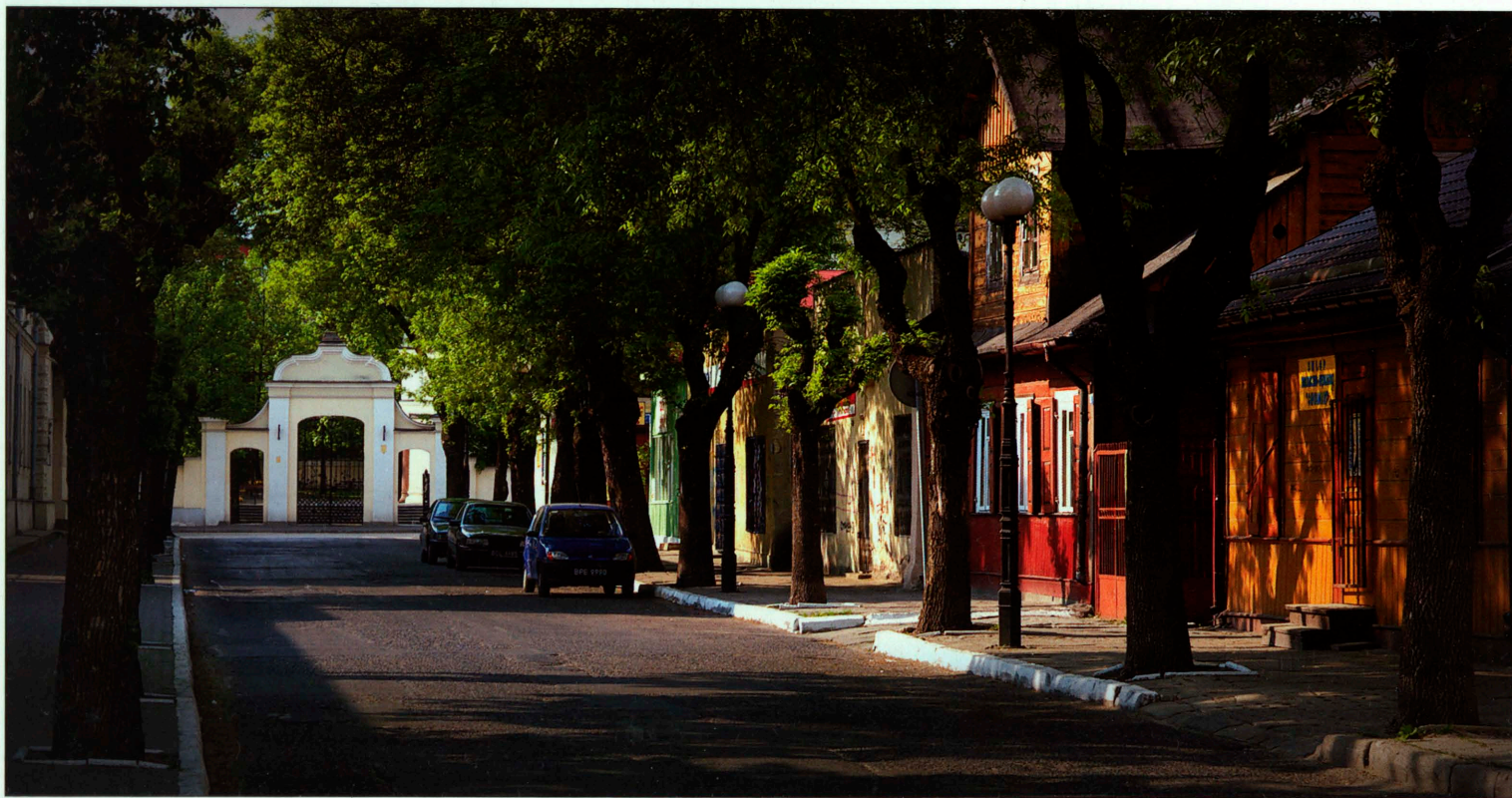
Budynek Liceum Ogólnokształcącego im. J. I. Kraszewskiego, dawniej Akademii Białskiej. Szkoła powstała w 1628 r. z inicjatywy Krzysztofa Wilskiego-Ciborowicza, proboszcza parafii św. Anny. Od 1633 r. pozostawała pod opieką Akademii Krakowskiej na statusie tzw. kolonii akademickiej, następnie, aż do rozbiorów – Akademii Wileńskiej. Białska Akademia była ważnym ośrodkiem oświatowym, wykształciła rzesze wychowanków. Dzisiaj podtrzymuje najlepsze tradycje dydaktyczne oraz wychowawcze zapoczątkowane w XVII w.

The building of J. I. Kraszewski Secondary School, former Biała Academy. The school was established in 1628 on the initiative of Krzysztof Wilski-Ciborowicz, the parish priest of St. Anna's Church. Since 1633, it was Cracow Academy's affiliate, and later, until the Partitions of Poland, Vilnius Academy's. Biała Academy was a serious educational centre and it educated masses of students. Today, the school maintains educational traditions that were initiated in the 17th century.

Skryte w zieleni wąskie uliczki przydają niektórym miejscom ciepły, małomiasteczkowy koloryt. Na fotografii: ulica Kraszewskiego. Obecnie wygląda już inaczej.

Hidden in trees, narrow streets add warm small-town colours to some places. In the photograph – Kraszewski Street. Yet, it looks quite different at present.

Kamienica „Pod Wieszczami” jest ozdobą ulicy Narutowicza. Zbudowano ją w stylu neorenesansu francuskiego w 1898 r. Ten dwukondygnacyjny budynek swoją nazwę zawdzięcza dwóm popiersiom: Adama Mickiewicza i Juliusza Słowackiego, które umieszczono w owalnych niszach. Na narożu kamienica posiada wieżyczkę, na niej znajduje się kartusz z datą 1898. Wieżyczkę przykrywa hełm ostrosłupowy z iglicą na cokole.

“Pod Wieszczami” tenement ornaments Narutowicza Street. It was built in the French neo-Renaissance style in 1898. This two-storey building owes its name to the busts of Adam Mickiewicz and Juliusz Słowacki, which were placed in oval niches. In the corner of the tenement, there is a turret with an inscribed date of 1898. The turret is covered with a pyramid cupola topped with a spire on the base course.

Str. 44-45. Ulica Narutowicza. Niegdyś nazywała się ulicą Krzywą. Parterowa zabudowa o charakterze miejskim z 2 poł. w. XIX i przełomu XIX i XX na odcinku od kościoła św. Antoniego do domu Kijowskiego – wspomnień czar... Drewniane domki – jak ze starego filmu.

Str. 47. Prywatna Galeria pod nazwą „Ulica Krzywa” mieści się w jednym z drewnianych domów przy ulicy Narutowicza. Powstała z inicjatywy pana Cezarego Nowogrodzkiego. Ma w swoim wystroju coś urzekającego – prezentowane dzieła sztuki wkomponowują się doskonale w jej niepowtarzalny wystrój.

p. 44-45. Narutowicza Street. Formerly known as Krzywa Street. Extending from St. Anthony's Church to Kijowski's house, the one-storey town buildings from the second half of the 19th century and the turn of the 20th century evoke nostalgic memories. The wooden houses seem to have been taken from an old movie.

p. 47. “Ulica Krzywa” Private Gallery is located in one of the wooden houses in Narutowicza Street. It was created on the initiative of Cezary Nowogrodzki. It is an enchanting place – the works of art presented there merge perfectly with the gallery's original interior decor.

Jak w każdym mieście – historia łączy się z nowoczesnością, zabytkowe obiekty sąsiadują z budynkami, które powstały zupełnie niedawno. Fragment zabudowy przy ulicy Jatkowej.

Like in every town, history is combined here with modernity. Monuments of architecture neighbour recently erected buildings. A fragment of Jatkowa Street.

Str. 50. Ciekawa panorama i piękna sylwetka kościoła – świątynia p.w. św. Antoniego w porze zachodu.

p. 50. An interesting panorama and a beautiful silhouette of the church - St. Anthony's temple at sunset.

Str. 52-53. Romantyczny Park Radziwiłłowski – ulubione miejsce spotkań mieszkańców Białej Podlaskiej. Olśniewa kolorami, zwłaszcza jesienią, kiedy drzewa przybierają zachwycające barwy i wszędzie jest mnóstwo kasztanów. Zaciszne alejki sprzyjają spacerom oraz rekreacji.

p. 52-53. The Radziwiłł Park is a romantic place favoured by Biała Podlaska's dwellers. It illuminates with colours, especially in autumn, when the trees take on brilliant hues and the park is full of chestnuts. Quiet paths make walking in the park pleasant.

Str. 54. Po czasach świetności Radziwiłłów w Białej Podlaskiej pozostało kilka obiektów architektury, które znajdowały się w otoczeniu pałacu. Najbardziej charakterystyczne dla naszego miasta są: brama oraz wieża bramna. Barokowa brama powstawała w latach 1674-75. Stanowiła zamknięcie półkoliście wygiętej szyi bramnej, połączonej z wieżą. Ma kształt łuku triumfalnego.

Str. 55. Wieża pochodzi również z XVII w. Jej dolna część jest dwukondygnacyjna, część wyższa sześciokondygnacyjna, zwieńczona hełmem z latarnią.

Str. 57. W oficynie północno - wschodniej Radziwiłłów z XVII w. ma swoją siedzibę Miejska Biblioteka Publiczna. Droga do Biblioteki wiedzie przez mostek...

p. 54. Several monuments of architecture have been left in Biała Podlaska after the Radziwiłł family. The gate tower and the gate are the most characteristic ones. Built in 1674-75, the baroque gate closed the semicircular neck gate which was connected with the tower. It has the shape of a triumphal arch.

p. 55. The tower comes from the 17th century too. Its lower part is two-storey, and the higher part is six-storey topped with a cupola and a lantern.

p. 57. The Public Library is located in the north-eastern annexe of the Radziwiłł Castle from the 17th century. A road with a bridge leads to the Library.

Miejsce usytuowania zespołu pałacowego Radziwiłłów stanowi cel licznych wycieczek.

The Radziwiłł Castle Complex is a popular tourist destination.

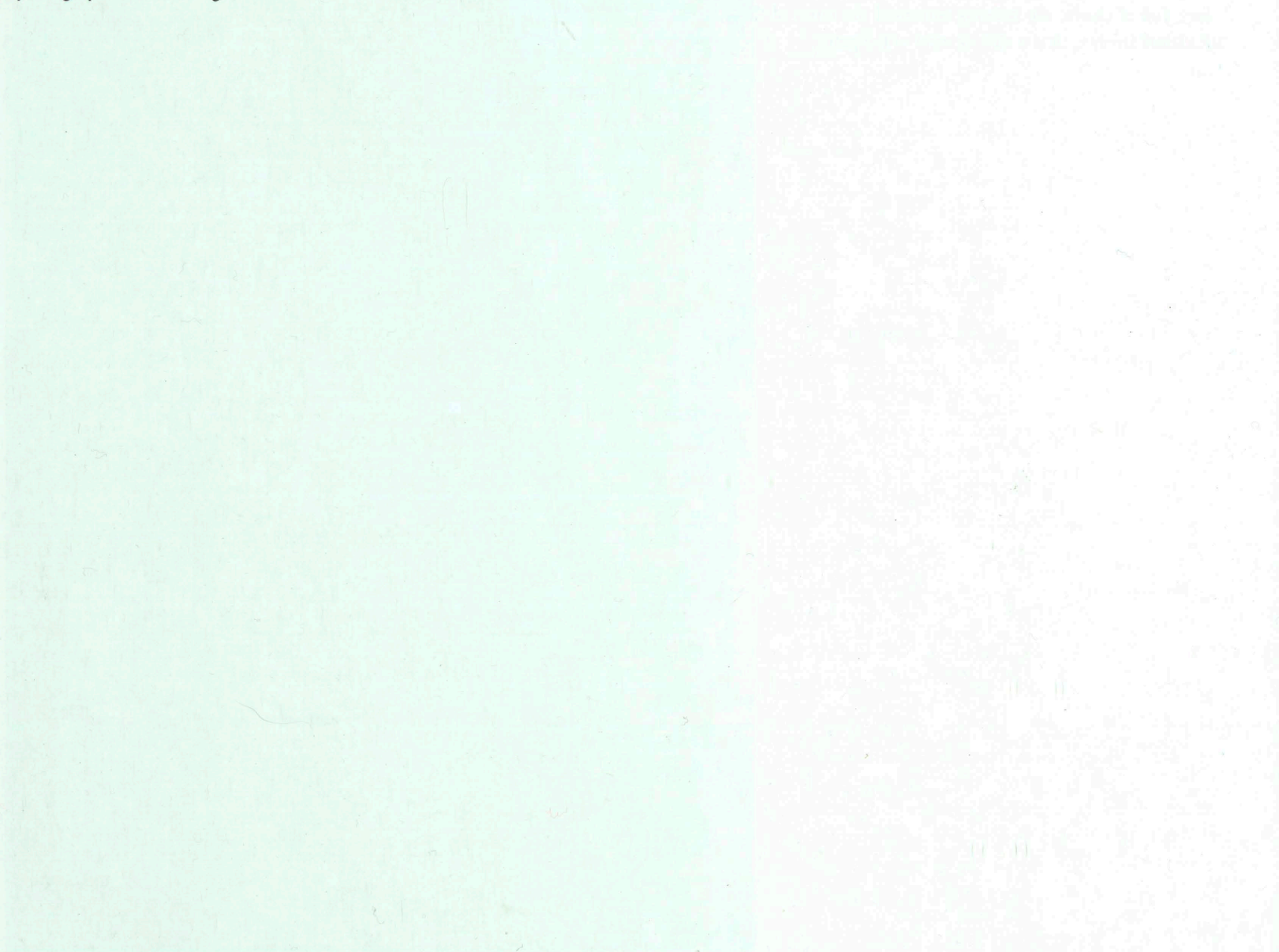
Kaplica zamkowa p.w. św. Jozafata z I poł. XVII w. – pełen wdzięku obiekt, pamiętający czasy Radziwiłłów. Jest miłym akcentem pałacowego parku.

St. Jozafat's Castle Chapel from the first half of the 17th century. Full of charm, the building witnessed the times of the Radziwiłł family's. It is a nice element of the park.

Str. 61. Skrzydło zachodnie z zabudowy pałacowej Radziwiłłów powstało pod koniec XVII w. Jest zwieńczone kwadratową wieżą, posiadającą ośmioboczną latarnię. Na fotografii – w zimowej szacie...

p. 61. The western wing of the Radziwiłł castle was built at the end of the 17th century. It is topped with a square tower and an octagonal lantern. In the photograph – the building in winter...

Str. 62-63. Park Radziwiłłowski... Jest w nim jakaś magia.

p. 62-63. The Radziwiłł Park... There's magic in it.

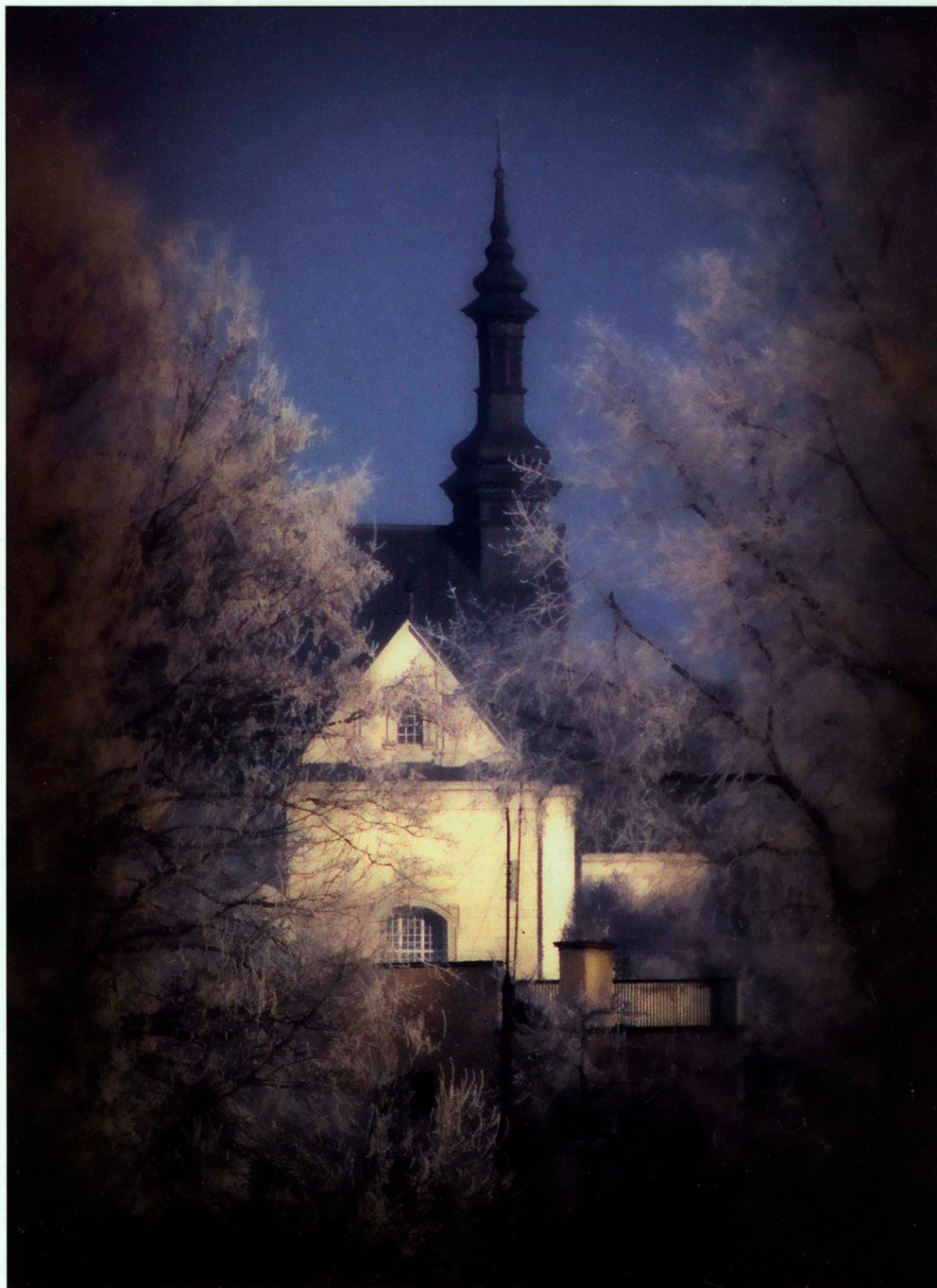

Jeden z nagrobków cmentarza rzymsko-katolickiego.

One of the graves in the Roman-Catholic cemetery.

Wieża kościoła p.w. św. Antoniego w zimowym słońcu prezentuje się okazale. Uroku dodają koronki na okolicznych drzewach utkane ze szronu.

The tower of St. Anthony's Church looks magnificent in the winter sun. The hoar frost on the nearby trees makes the view additionally attractive.

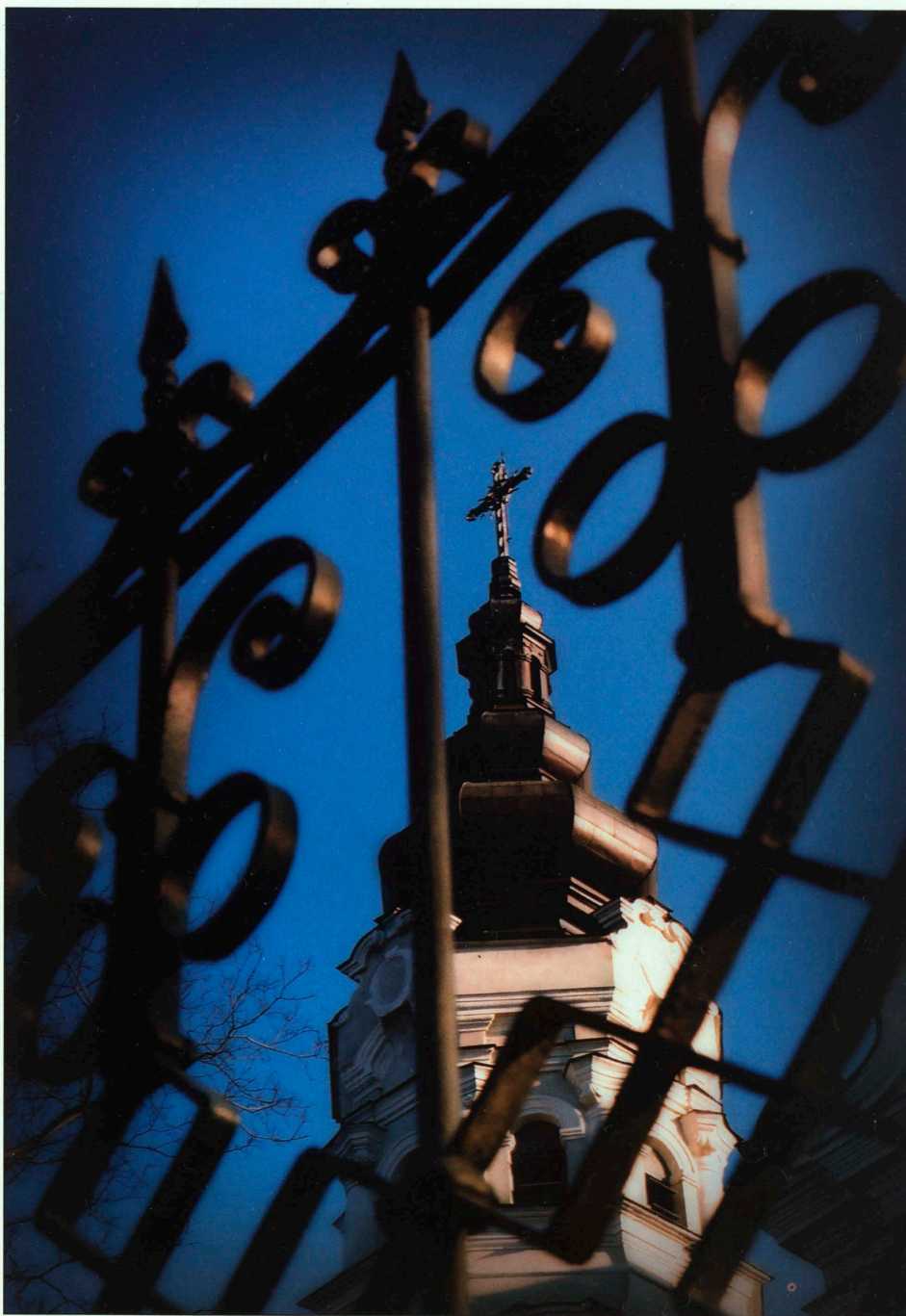

Kościół p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny – barokowy, z elementami neobarokowymi typu bazylikowego. Ufundował go Michał Kazimierz Radziwiłł. Budowany w latach 1747-59.

The Church of the Nativity of the Holy Virgin – baroque, with neo-baroque basilican elements. Founded by Michał Kazimierz Radziwiłł, it was built in 1747-59.

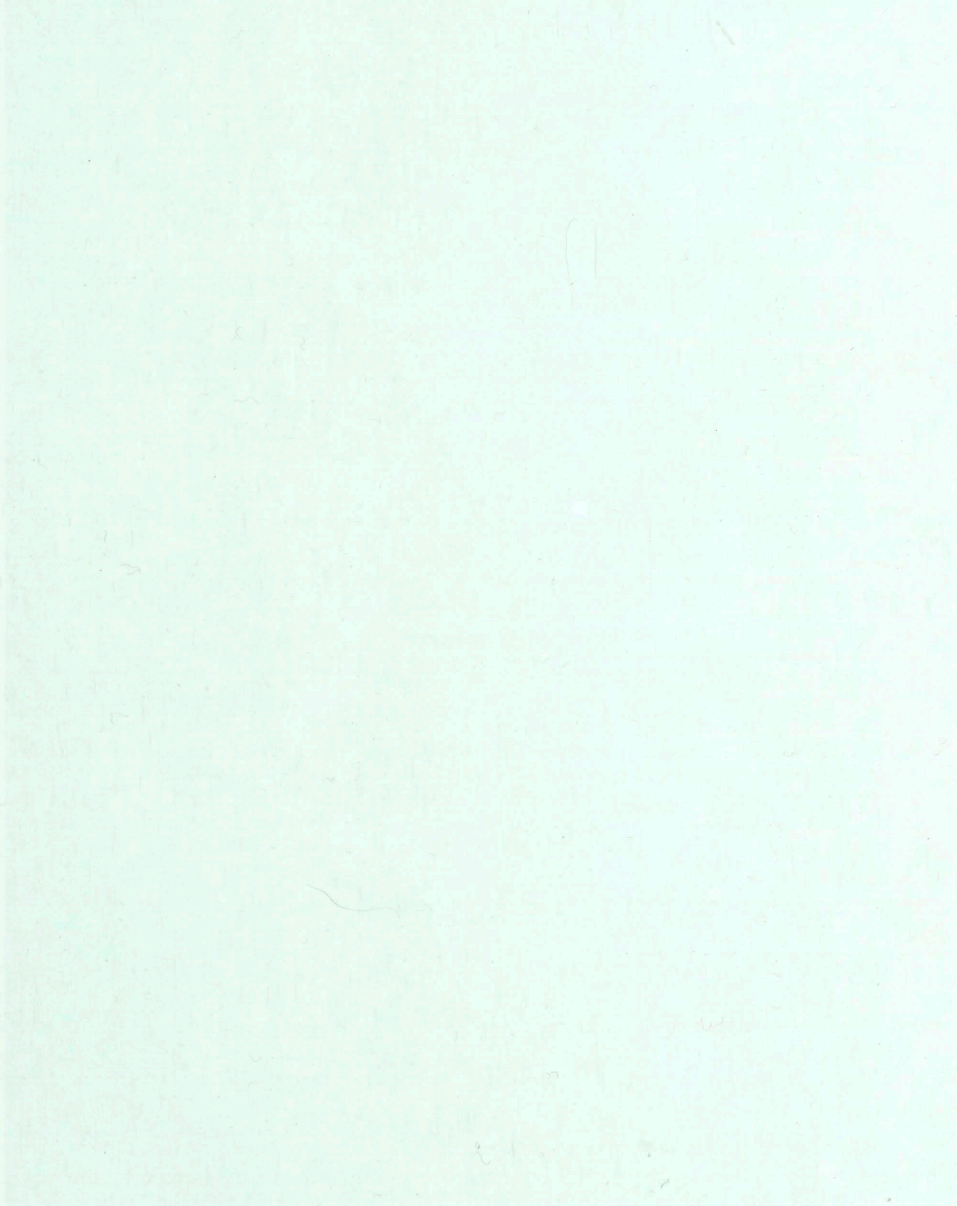
Trójkondygnacyjne wieże kościoła uchwycone przez ażurowe ogrodzenie wyglądają dostojnie.

The church's three-storey towers, captured through the openwork fence, look stately.

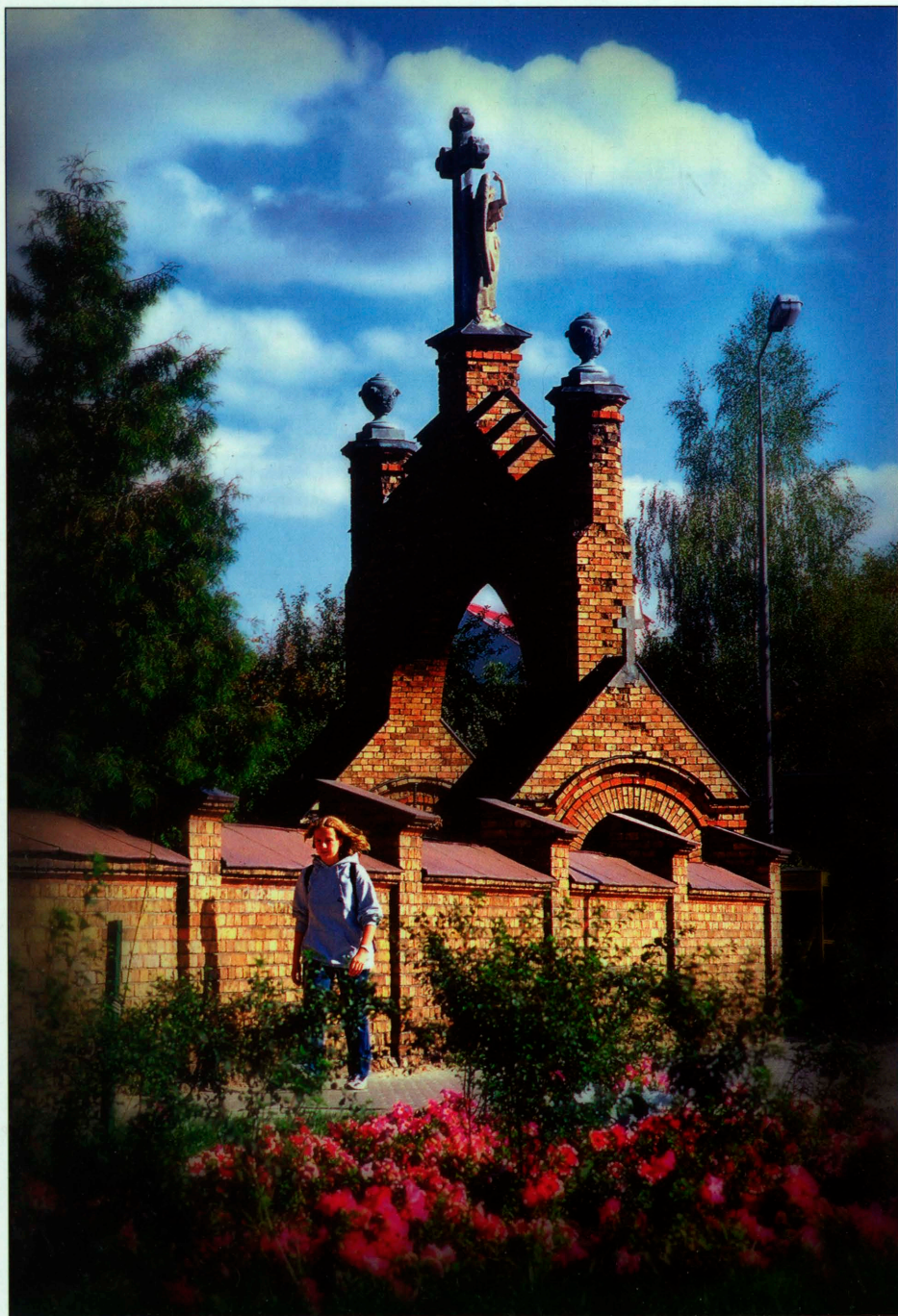

Str. 69. Pomnik Jana Pawła II przed kościołem p.w. św. Antoniego wpisał się już w otoczenie. Wierni przychodzą tutaj ze swoimi troskami, radościami, intencjami – po radę i pomoc do papieża... W dniu śmierci Jana Pawła II przy pomniku pojawiły się liczne znicze.

p. 69. The monument of John Paul II in front of St. Anthony's Church has already become a part of the church's precincts. The faithful come here with their worries, joys, intentions to ask the Pope for advice and support. On the day of John Paul II's death, the monument filled with vigil lights.

Neoromańska brama cmentarna pochodzi z 1909 r. Jej schodkowy szczyt jest zwieńczony figurą anioła.

Neo-Romanesque graveyard gate comes from 1909. Its step-like gable is topped with a figure of an angel.

Klasycystyczną kaplicę cmentarną św. Rocha wzniesiono w 1830 r. Odnowiono – w 1935 r. Kaplica jest zbudowana na planie zbliżonym do kwadratu, przykryta czterospadowym dachem z czteroboczną latarnią o ściętych narożach.

St. Roch's classicistic graveyard chapel was erected in 1830, renovated in 1935. The chapel's layout is square-like; it is covered with a quadripartite roof and a four-sided lantern with truncated corners.

Stare odrestaurowane kamienice posiadają piękne detale. Kamienica przy ulicy Janowskiej.

Old renovated tenements have beautiful details. A tenement in Janowska Street.

Str. 73. Drewniane domy mieszkalne mają swoją historię. Obecni właściciele dbają o to, by przetrwały jeszcze wiele lat... Na fotografii – fragment ulicy Piłsudskiego.

Str. 75. Wnętrze kościoła p.w. Chrystusa Miłosiernego. Kościół powstał dzięki staraniom księdza Mieczysława Lipniackiego. Prace budowlane rozpoczęto w 1984 r. W 2003 r. świątynię podniesiono do godności Diecezjalnego Sanktuarium Miłosierdzia Bożego. Projekt wystroju wnętrza wykonał artysta-rzeźbiarz Wojciech Bałos z Makowa Podhalańskiego. Kościół jest ciepły, przestronny i jasny. Od roku 1997 w zespole parafialnym ma swoją siedzibę Katolickie Liceum Ogólnokształcące oraz Katolickie Gimnazjum im. Cypriana Kamila Norwida.

p. 73. Wooden houses have their own history. Current owners take care that they survive many years to come... In the photograph – a fragment of Piłsudskiego Street.

p. 75. The inside of Merciful Christ's church. The church was built owing to the efforts of Rev. Mieczysław Lipniacki. The building works began in 1984. In 2003, the temple was elevated to the rank of Diocesan Sanctuary of Divine Mercy. The interior décor was designed by Wojciech Bałos, a sculptor from Maków Podhalański. The church is warm, spacious and bright. The Catholic Secondary School and Cyprian Kamil Norwid Catholic Gymnasium have been located in the parish complex since 1997.

Niepowtarzalne witraże o tematyce biblijnej w kościele p.w. Chrystusa Miłosiernego wykonał artysta Janusz Sobczyk z Warszawy.

Unique stained-glass windows showing biblical scenes in the church of Merciful Christ were created by Janusz Sobczyk, an artist from Warsaw.

Dworzec kolejowy z góry. Z prawej strony wieża ciśnień. Bloki z dzielnicy Wola.

An aerial view of the railway station. The water tower on the right. Blocks of flats of Wola district.

Wieża ciśnień z 1928 r. Zbudowana na planie ośmioboku, dwukondygnacyjna z wysokim ostrosłupowym dachem. Wpisała się już na stałe w otoczenie bialskiego dworca kolejowego.

The water tower from 1928. Built according to an octagonal pattern, it is a two-storey construction with a high pyramidal roof. It has become a part of the railway station's neighbourhood.

Wieża kościoła p.w. św. Antoniego – ośmioboczna, ażurowa, obita blachą, zwieńczona krzyżem. Jej regularne kształty, załamały się nieco w okiennym odbiciu.

The tower of St. Anthony's Church – octagonal, open-work, covered with tin, topped with a cross. Its regular form is refracted in the window reflection.

Str. 81. Cerkiew p.w. Św. Braci Cyryla i Metodego przy ul. Terebelskiej powstała w miejsce poprzedniej - drewnianej. Zbudowano ją w 1985 r. wg projektu architekta Kosowa. Budynek cerkwi przyciąga wzrok przechodniów blaskiem złotych kopuł - zwłaszcza w słoneczny dzień.

Str. 83. Biała współczesna. Odbicie budynku TP S.A. w szybach gmachu Urzędu Miasta.

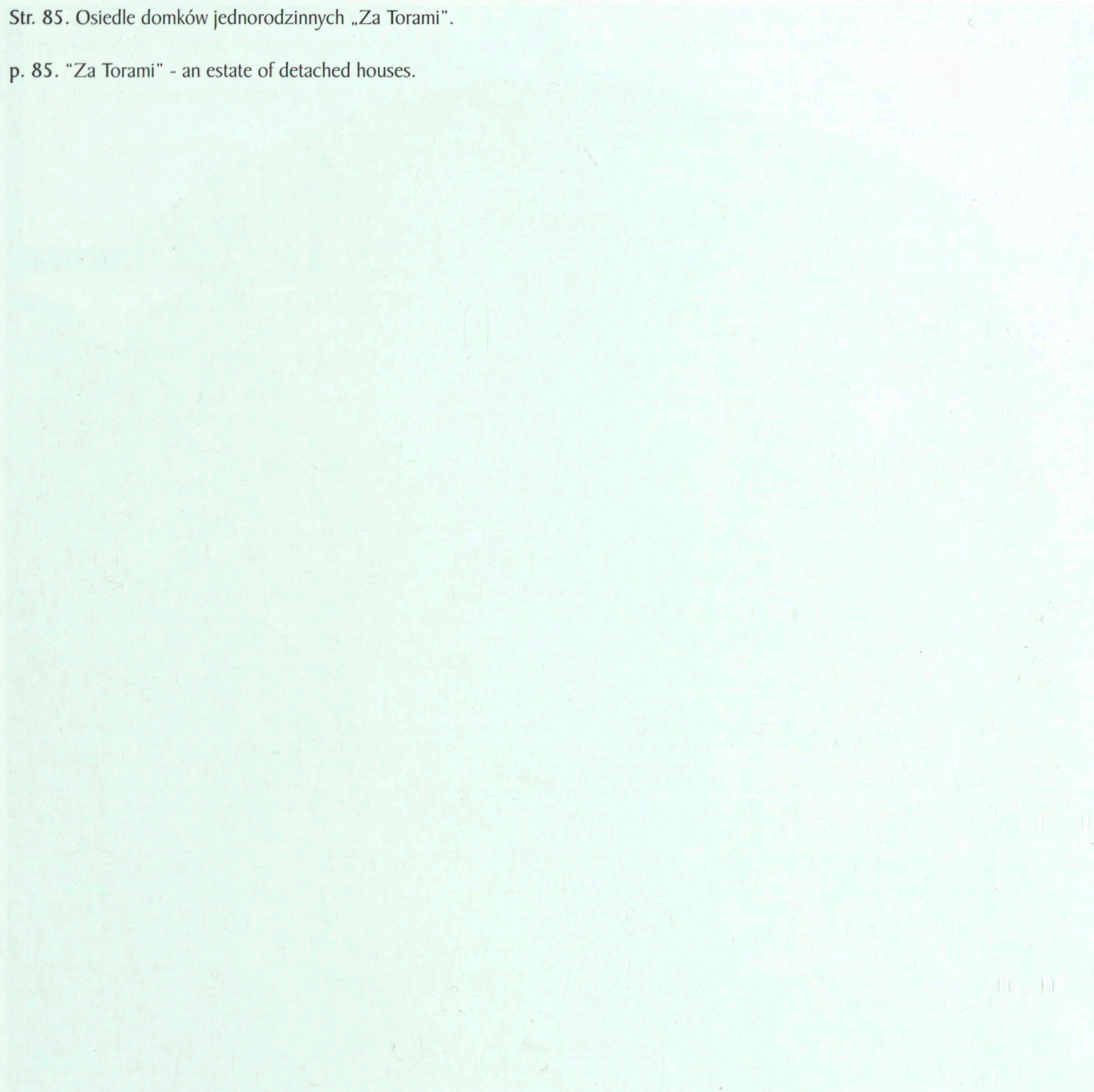
p. 81. St. Cyril and Methodius Orthodox Church in Terebelska Street was built in place of the former wooden one. It was erected in 1985 according to a design of Kosow, an architect. On a sunny day, the church attracts people's attention with its glittering golden dome.

p. 83. Modern Biała. The reflection of TP S.A. building in the windows of the Town Hall.

Str. 85. Osiedle domków jednorodzinnych „Za Torami”.

p. 85. "Za Torami" - an estate of detached houses.

Str. 86-87. Kolorowe bloki z Osiedla Młodych. Szkoła Podstawowa Nr 6.

p. 86-87. Colourful blocks of flats on Osiedle Młodych estate.

Siedziba Urzędu Miasta w Białej Podlaskiej – widok od ulicy Piłsudskiego. Wyremontowany budynek spełnia wszelkie wymogi architektury współczesnej – jest przestronny i przyjazny interesantom.

The Town Hall in Biała Podlaska – a view from Piłsudskiego Street. Modernized building complies with the requirements of modern architecture – it is spacious and customer-friendly.

BIBLIOGRAFIA

1. Arasymowicz S., Duklewski W., Grabowski W., Jurzyk A., Kasprzyk A. *Biała Podlaska i Południowe Podlasie. Przewodnik Turystyczny*. Biała Podlaska: Biuro Turystyki i Reklamy „Piechocka”, 1998
2. Jadczyk S. *Biała Podlaska – dzieje miasta i jego zabytki*. Lublin: Oficyna Wydawnicza Dziennikarzy Express – Press, 1993
3. Jodłowski A. *Dzieje obiektów zabytkowych z wybranych miejscowości woj. białkopodlaskiego*. Biała Podlaska: Muzeum Okręgowe, 1996
4. Jodłowski A. *Założenie pałacowe Radziwiłłów w Białej Podlaskiej*. Biała Podlaska: Muzeum Okręgowe, 1992
5. *Katalog zabytków sztuki w Polsce. Województwo lubelskie – powiat Biała Podlaska*. Red. i opr. Kolendo – Korczakowa K., Oleńska A., Zgliński M. Warszawa: Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, 2006
6. *Parafia p.w. św. Anny Biała Podlaska*. Opr. Maraśkiewicz J., Bieńkowski Z. Biała Podlaska: Oficyna Wydaw. Donatech
7. Trepiński A. *Józef Ignacy Kraszewski*. Warszawa: PWN, 1986
8. *Ziemia Białska: najciekawsze zabytki i miejsca*. Opr. Turski S. Lublin: Wydaw. Pro-Info, 2006

Wydawca/Publisher

Urząd Miasta Biała Podlaska

21-500 Biała Podlaska

ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 3

tel. +48 (83) 343 66 92, 343 22 20, fax +48 (83) 343 70 64

www.bialapodlaska.pl, um@bialapodlaska.pl

Projekt/Project

J. Domański, A. Kulawiec

Fotografie/Photography

Jarosław Domański

Tekst/Text

Alina Kulawiec

Opracowanie i skład komputerowy/Graphic layout

Andrzej Jeziora

Tłumaczenie/Translation

Marta Sekula

Współpraca/Co-operation

Anna Leszczyńska

Małgorzata Rafał

Łukasz Hodun

Druk/Print

Kozak Druk; www.kozakdruk.pl

JAREK DOMAŃSKI

Fotograf zawodowy, współwłaściciel Studia Fotograficznego FOTOS.

Od wczesnej młodości podąża drogą fotografii. Wywodzi się z amatorskiego ruchu fotograficznego zrzeszonego w Bialskim Towarzystwie Fotograficznym. Pracował jako instruktor fotografii w Młodzieżowym Domu Kultury. Współpracował w charakterze reportera z regionalną redakcją „Gazety Wyborczej”.

Aktualnie jest członkiem Fotoklubu Podlaskiego. Uczestniczy w plenerach fotograficznych, wystawach, organizuje szkolenia. Jest autorem kilku wystaw indywidualnych. Od wielu lat zawodowo pracuje w studio. Umiejętności operowania światłem uczył się od najlepszych w kraju i za granicą.

Celem wieloletniej pracy Jarka Domańskiego na polu fotograficznym jest poszukiwanie, uchwycenie i w końcu prezentacja wizualnego piękna. Ulubiona tematyka: pejzaże oraz portrety studyjne.

Fotografowaniu Jarosława Domańskiego przyświeca motto: „Każda fotografia, za równo studyjna jak i plenerowa, powinna zawierać nie tylko istotną treść, ale także wykreowany światłem klimat oraz nastrój”.

ALINA KULAWIEC

Mieszka i pracuje w Białej Podlaskiej.

Absolwentka Wydziału Humanistycznego Filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku oraz studiów podyplomowych na UMCS w Lublinie.

Zatrudniona w Ośrodku Informacji Naukowej Zamiejscowego Wydziału Wychowania Fizycznego w Białej Podlaskiej.

Od 2001 r. jest członkiem Fotoklubu Podlaskiego, działającego przy Miejskim Ośrodku Kultury. Bierze udział w plenerach, wystawach oraz warsztatach. Ma na swoim koncie autorską wystawę p.t. "Fotografie z wyobraźni". Píše teksty do katalogów. W 2006 r., za działalność na rzecz Fotoklubu otrzymała wyróżnienie Prezydenta Miasta Biała Podlaska - pana Andrzeja Czapskiego.

Jest mężatką, ma dwoje dzieci.